

„Hétpróbas Néptánciskola”

Alapfokú Művészeti Iskola
(5600 Békéscsaba, Luther u. 6.)
OM: 102857

Pedagógiai Programja

Érvényes: 2012. szeptember 1.

Mlinár Pál
igazgató

I. Az iskola nevelési programja

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

„a mai felgyorsult világban már szinte képtelenek vagyunk egy allegróra.”

Daróci Bárdos Tamás

A művészetnek nem szabad ebben a sodrásban elvesznie. Ki kell vívni nevelésünkkel a formák és tartalmak meg kívánta mérsékelt tempót, meg kell teremtenünk az ebben való megvalósulás élményét. A gyorsulás mellett a világ sokszínűségét, világméretű kulturális egyhangúság veszélyeztetni. A társadalmakban rejlő kulturális különbségeket hatékony eszközökkel kell segíteni, hogy megőrizhessék értéküket.

A művészetoktatás értékmegőrző, összetartó, szociális funkciót betöltő szerepéből adódóan, elengedhetetlen eszköze e kulturális célokért folyó harcnak, befektetés a jövőbe. Az alapfokú művészetoktatásnak, felismerve társadalmunk szerkezeti változásait, reagálnia kell a kihívásokra. Fel kell vennie a harcot, a világot átfogó szórakoztatórendszerek sosem látott méretű növekedésével, a mindenütt jelen lévő nemzetközi médiával, ami eldönti, mi kerül a közvélemény elé. A nemzeteket összefoglaló törekvések egyformasághoz, olyan általánosság kialakulásához vezetnek, amelyben a kisebbségek ízlését és érdekeit sokszor figyelmen kívül hagyják. A megérintett felnövekvő generációk egyre kevesebbet örökítenek át saját kulturális örökségükből, mely azonosságtudatuk elvesztéséhez vezethet. A zene, a tánc felbecsülhetetlen mértékű segítség a kultúrák közti kapcsolatteremtésben. Ez egy mindenki által érthető nyelv. Művészeti oktatásunk a kevert kultúrával szemben, az egyetemes kulturális örökség tükrében a nemzeti, nemzetiségi, etnikai elemeket kell, hogy hangsúlyozza.

A tánctanulás elemi módszere a mozdulatok megfigyelése és azok gyakorlása. Mindenki törekedett a faluban a közösség tánckultúrájának elsajátítására, hiszen szégyen volt, és a párválasztásban nehézségeket okozott, ha valaki nem tudott táncolni. Ezért a tánctanulás folyamata már kicsi gyermekkorban megkezdődött. Erre szolgált a kisgyermek ritmikus mozgatása, ugráltatása, táncoltatása különböző ritmusokra, mondókákra, gyermekdalokra. Az ölben ülő gyakran szemlélője lehetett már a szülők karján a változatos táncalkalmaknak. A nagyobbacska gyermekek figyelték a felnőttek táncait és az elrejtett mozdulatokat félreeső zugokban, rejtett helyeken (istállóban jászolba, vasvillába, ló farába, asztal szélébe kapaszkodva) próbálgatták. Főleg a kiváló táncosok, a falu táncos egyéniségeinek a táncmozdulatait figyelték. Gyakori volt, hogy egy-egy kiváló táncos foglalkozott a gyermekekkel. A táncokkal együtt megtanulták azokat a szükséges érintkezési formákat, amelyek a falu, közösségi életében nélkülözhetetlenek voltak.

A zenei nevelés és a személyiség fejlődésének összefüggéseire, sok neves muzsikus és zeneszerző hívta fel a figyelmünket, hiszen a zene hatása messze túllépi saját tárgyi kereteit. Alapfokú művészeti iskolánk célja figyelembe venni a magyar népzeneben, a népdalokban, és a gyermekjátékokban rejlő egyéb pedagógiai lehetőségeket.

A gyermekjátékokban megtanulhatnak figyelni egymásra tanulóink, s a szerepjátékok közben könnyedén elsajátítják a későbbi felnőtt társadalom viselkedési normáit. A zene, a népzene tartalmán keresztül megismerhetik a gyermekek környezetüket, a természet váltakozásait.

A népdalok szövegeit áthatják a szimbólumok, melyek pedagógiai, oktató-nevelőhatást is hordoznak magunkban. Tartalmazzák az emberi lét körforgását a születéstől a halálig.

A népi műveltség megismerése a mai kultúra számára fontos információkat hordoz. A népművészet fennmaradt alkotásai kiállták az idők próbáját, több ezer éven át, generációkon keresztül csiszolódtak, alkalmas eszközök a mai gyerekek neveléséhez. A folklór különböző területei a népzene, a népdal, néptánc, népi játék lehetőséget nyújtanak a gyermekek zenei és

mozgáskultúrájának fejlesztésére, személyiségük formálására, az egyén és a közösség együttes élménye révén az ember, alkotó, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatására.

A néptánc, népzene oktatásának cél- és feladatrendszere

A fentiek értelmében meg kell határoznunk a végső célokat és eszközöket, a mögöttük rejlő értékeket, alapelveket, amelyeknek illeszkedniük kell a nemzeti oktatási programhoz.

- Célként kell kitűznünk, hogy művészet-oktatásunkban a kulturális értékek közvetítése ne a képességek függvénye legyen. Lehetővé kell tenni mindenkinek, beleértve az olyan kissebsegeket is, mint például a hátrányos helyzetű gyermekek, az önkifejezés és azonosulás esztétikai útját, segítve a személyes kreativitás és az egyéniség fejlődését.

- Támogatni kell a közösség gyermekeit saját kulturális örökségük felfedezésében és kifejezésében.

- Az élő, személyes szerepléssel együtt járó kulturális tevékenységek létrehozásával a nagyközönség számára is hozzáférhetővé kell tenni a részvételt.

- A világ kulturális értékeiből ki kell emelnünk azt, ami inkább a kulturális eredetiség biztosítása, mintsem egyszerűen az újdonság ismertetése.

A lélek tisztulására, felfrissülésére mindenkinek szüksége van. A mai célirányosan törtető városi ember kiegyensúlyozatlan, ingerült, feszült. Az évkör visszatérő rendjében élővel szemben elveszítette, nem találja helyét, időnként túlértékeli szerepét a világegyetemben. Az anyagi világ túlzása megrontja a szellem tisztaságát, felborítja az erkölcsi rendet, szűk mezsgyét biztosít a gyermeknek a választáshoz.

Egyre több nehezen nevelhető, magatartási és tanulási zavarral küzdő gyermek kiált segítségért az iskolákban, amit nekünk tánc és zenepedagógusoknak meg kell hallanunk. A heti egy órában történő ének-zene oktatás igen kevés esélyt nyújt a felnövő generációk művészeti nevelésére.

A lélektani problémák megoldásához a mai kor embere a pszichológusokat hívja segítségül. A mese, a zene és a tánc ezt a funkciót látja el a maga eszközeivel. Az ének a bölcsődaloktól a gyermekdalokon, szokásénekeken, balladákon, keresztül a mulatókig. Az Uz Bencék, az Ábelek, a „Jancsik” a maguk igaz meséikkel segítenek. Az egészséges párválasztás színtere a „szerelem kertje”, amely nem más, mint maga a tánc és a zene kohéziója. Ez nem egyszerűen szórakozás, hanem rítus, amely a hosszú felkészülésen keresztül - születéstől a párválasztásig - sok gyakorláson, stáción keresztül a szerelem beteljesüléséhez, az egészséges párválasztáshoz vezet. Vissza kell vezetnünk gyermekeinket e tudás birtoklásához, hogy képesek legyenek a problémákkal szemben józanok, higgadtak, kiegyensúlyozottak, erősek, kitartóak maradni.

Szakmai, iskolavezetési, stratégiai kérdés a nyitott iskolamodell

Egyrészt az oktatás extracurriculum voltából adódóan már eleve megvalósulni látszik ez a törekvés. A nevelés-oktatás nem csak a tanórai munkában érvényesül, hanem a fellépések, szereplések, fesztiválok, tanulmányi kirándulások (Gyermektánc-antológia, Táncház-találkozó), táncházak alkalmával is.

Másfelől a tánc és a népzene szeretetére való nevelés eredményeképpen a növendékek egyéb szabad idejükben is gyakran keresik fel a próbatermet, ahol lehetőségük van egyéni gyakorlásokra, eredeti anyagokkal való megismerkedésre, folklorisztikai,- és történeti dokumentumok tanulmányozására zenehallgatásra.

További lehetőség még a más tanulócsoportok munkájának figyelemmel kísérése a próbálátogatások, fellépéseik megtekintése alkalmával. Közös szervezett táncházak, táncalkalmak, tánc és népzene-táborok.

Az iskola növendékeinek többek közt a táncossá és népzene-szé válás az egyik célja, mely természetes kiváltója az előre tekintésnek. Erősítendő az egy közösségbe tartozás érzése, mely megkönnyíti a későbbi együttesbe lépés nehéz időszakát.

Egyén és közösség

A személyiség,- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.

„azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

Tamási Áron

A művészeti nevelés főleg egyéniséget, személyiséget formál. A néptánc-oktatásban - csoportos tevékenységből adódóan – a külső, társadalmi hatások is szerepet kapnak. A népzene-sz képzés ugyan individuális, de a zene és tánc kapcsolatából adódóan, is ugyan ezekről a törvényszerűségekről beszélhetünk.

Ezek a kisebb szociális csoportok részben a társadalom személyiségformáló hatásait közvetítik az egyén számára és egyben a hatékony pedagógia következtében, visszahatnak a társadalomra. A bizonyos általános társadalmi értékektől eltérő, pozitív viselkedéseket felmutató művészeti csoportok tagjai egyéb személyes kapcsolataik felé közvetítik az itt elsajátított viselkedésformákat. A művészeti nevelésben résztvevő emberek nem törődnek bele az adott társadalom szociokulturális szükségleteibe, hanem változtatni, formálni szeretnék. Egy, a tömegkultúrától eltérő vonzódás a mássághoz való, jó értelmű odatartozás, egy alacsony nivójú teljesítmény megemelését tűzi ki célul. Van olyan helyzet, hogy a gyermek szenved attól, hogy nem történik vele semmi, hogy nem veszik őt figyelembe, hogy a

társadalmi „húsdarálótól” menekül. Ezért egy másik szociális miliőtől remél olyan lehetőséget, amely kivezető irányt mutat.

A művészeti iskolába a piciny gyermekek nem saját elhatározásból jelentkeznek, inkább a szülői akarat érvényesülése a jellemző. Természetesen többségében ez nem öncélú, hanem a gyermek érdeklődését figyelembe vevő döntés. Az ilyen módon összejött csoportból kell a nevelőnek közösséget formálni. A növendékek érdeklődésének felkeltéséből és az iskolai tagság önkéntességéből adódóan, a csoport személyi összetételében előfordulnak változások, amelyek újabb feladatokat jelentenek. A tervszerű nevelés a helyzet feltárásával, megismerésével, új feladatok meghatározásával, szinte megtorpanás nélkül tovább vezetheti a folyamatot. Az egyén és közösség kapcsolatrendszerében a személyiség fejlődése kihatással van a közösségi lét alakulására és fordítva, mely egyben meghatározza a nevelés feladatait.

Egyéni fejlesztés a közösségben

Az egyén fejlesztése egy tudatos művészeti tevékenység, konkrét feladatrendszerében valósul meg. Az elsajátítás folyamatában, melyben a feladatok mindig konkrétak és egyénre szabottak, a növendék teljes személyiségével vesz részt.

Egy-egy motívum vagy stílus elsajátítása meghatározza a megfelelő plasztikát, ritmikát és dinamikát, egy olyan szabályrendszert, amely rá jellemző és csak ennek betartásával jöhet létre a várt eredmény. A növendékben tudatosodik a helyes viselkedés, melynek kontrollját, a pedagógus a csoporttársak segítségével biztosítja. A készségszintű tudás csak rengeteg gyakorlás eredményeképpen valósulhat meg. Ezt az emberpróbáló, sokszor nem kis energiát, türelmet, kitartást igénylő munkát csak akkor tudjuk végrehajtani, ha növendékeinkben a megfelelő meggyőződést kialakítjuk. Tudatosítanunk kell bennük, hogy a kitartó szorgalom eredményekben térül

meg. Ki kell alakítani a helyes szokásokat, melyek szabályozzák, majd egy idő után természetessé teszik a tevékenységet.

A külső hatásokat mindenki másként értékeli. Ügyelnünk kell, hogy az általános szakmai, pedagógiai követelményeket az egyének milyen módon tudják sajátjukévá, belsővé tenni. A különböző egyéni képességek figyelembevételével formálhatjuk a közösségünket és biztosíthatjuk a kiegyensúlyozott, tudatos fejlődést.

A közösség gazdagítja a személyiséget, felemeli, értékeit gyarapítja. Az egyének sokoldalú kontaktusra van szüksége, ami megfelelően szilárd, hatékony, őszinte, amiben a pozitív személyiségvonások fejlődnek. A közösség erkölcsi normái beépülnek az egyén magatartásába, amely kiváltja a belátásos cselekvést.

A nevelői irányításon túl, a belső kapcsolatrendszer működése megkívánja a saját önkormányzatot, amely szervezi, vezeti, felügyeli saját változásait. Megfelelő szerkezetet alakít ki, ahol mindenki megtalálja szerepét, helyét.

A próbák folyamán arról is meggyőződik a gyermek, hogy a másoknak nyújtott segítsége előmozdítja a tanulás folyamatát, előbbre hozza a megvalósulást. Megváltozik a csoporttársakhoz való viszonya és ezen keresztül érzelmei is. Először egy szövetség jön létre, amely később kötődéssé válik a közös élmények folytán. A helyes nevelés felügyeli ezt a folyamatot, és a háttérből irányítja, hogy reális mederben folyjon. Senki személyisége nem sérülhet. Nem jelenthet szolgaságot, és természetesen nem sértheti mások érdekeit sem. Védettséget kell, jelentsen. Minden embernek szociális alapszükséglete, hogy környezetében biztonságban, jól érezze magát. A tevékenység és a résztvevők igényelte szabályrendszer megfelelő összehangolásával létrehozhatjuk azt a helyzetet, mely jóérzésű, folyamatos felfele haladást biztosít. Olyan védettséget, amely nem riasztó a túlzó eszmeiségével, de nem is húz le a naturalizmusával.

Cél,- feladat,- normarendszer

Ezek a fogalmak ok-okozati összefüggésben vannak egymással. Első és legfontosabb, kitűzni a megvalósítandó célokat. Jelen esetben a személyiség fejlesztése, szocializációja egy közösség keretein belül. Az ilyen hosszú távú célkitűzések megvalósulásában meghatározók, a mindennap megfogható, a gyermekek számára érzékelhető, aprónak tűnő konkrétumok. Egy-egy motívum vagy motívumrendszer elsajátítása. Az ebből adódó nehézségek a szakmai kihívások teljesítésén túl a kitartásra, a szorgalmas munkára is nevelnek, ezzel gazdagítva a személyiséget. A „jeles napjaink” megrendezése, az arra való készülés. Eredményessége attól függ, hogy csoportunk aktivitásával, odaadásával milyen módon segíti. Ez fejlesztője az egyéni és közösségi felelősségtudatnak.

A célok megvalósításához meg kell határoznunk a feladatokat, melyből mindenkinek súlyának megfelelően kell részesülnie. A pedagógusnak, a növendéknek ugyanúgy, mint más kapcsolódó személyeknek, pl.: szülők, barátok stb. Körültekintő, átgondolt kijelölés mindenkit aktivitásra sarkal, hiszen ha egy láncszem megsérül, akkor az egész folyamat kerülhet veszélybe (Ha egy növendék nem tanulja meg szerepét, akkor a produkció összehatása gyengül, sértve a tisztességesen felkészülőket is). Az aránytalan terhelés (majd a jobb növendékek elviszik a hátukon az előadást) szakadáshoz, konfliktusokhoz vezet, melyből senki sem kerülhet ki győztesen.

Az elvárásokat, normákat úgy kell kialakítanunk, hogy az aktuális szereplők annak meg tudjanak felelni. A célok meghatározzák a kritériumokat, ezért már a tervezés időszakában kell gondolnunk arra, hogy csoportra,- személyre szabottak legyenek. A sok megvalósítható elemből felépített vár biztosabb lesz, mint az óriási, de labilis tömbből álló elképzelés.

Együttes, közös élmény

A gyerekek a tanulás folyamatában megélik és megalkotják érzelmeiket, aktivitásuk motivált, hiszen az együttes tánc, a zene és az éneklés számukra katartikus örömélményt jelent. Állandó késztetést, kíváncsiságot éreznek, hajtja őket az „új”, az ismeretlen megismerésének magas érzelmi hőfoka.

A néptánc-népzene tanítása az oktató-nevelő tevékenység olyan produktumokat hoz létre, amelyek a résztvevőknek különleges élményt nyújtanak. Ezek a résztvevők azonban nemcsak a táncosok, zenészek, akiknek az önmegvalósítás lehetősége rejlik az előadásban, hanem a nézők, akikhez a látványon keresztül jut el ez a fontos hagyomány. Ez a meghatározó élmény motiválja a próbatermi, otthoni tanulást, az újabb fellépések létrejöttét.

Azonos módon segítik munkánkat, a hagyományát őrző vidékeken tett tanulmányi kirándulások, ahol az adott tájegységen élő adatközlőkkel, tárgyi, gazdálkodási kultúrával személyesen találkoznak a gyerekek, ami visszaigazolja a próbatermi tevékenységet és mélyíti a kötődést.

A fesztiválok, bemutatók alkalmával növendékeink átélhetik egy kultúrához való tartozás élményét. Tapasztalhatják egy tágabb közösséghez való tartozásukat, megerősítést kapnak munkájukban, hitükben.

Az ilyen és ehhez hasonló alkalmak mélyítik a csoporton belüli kapcsolatokat, barátságokat, erősítik a közösségi összetartozást.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A művészeti ágakból adódóan, annak művelése alapvetően kollektivitáson alapszik, de az individuális táncolási módú Kárpát-medencei táncművelés, valamint a hangszeres tánc az egyéni tehetség megnyilvánulásának is kiváló lehetőséget biztosít. A hagyományban természetesen fontos szerepe volt a kiemelkedő táncosoknak, zenészeknek. Ők voltak, akik a tánc, a zene belső fejlődését, szépségének kibontakozását biztosították. Tehetségükkel egy-egy közösség kultúrájának megőrzőivé, továbbélőivé váltak.

Az alapfokú művészetoktatás tehetséggondozásának van egy jelentős húzóereje, az országos gyermek- és ifjúsági szőlőtánc-fesztiválok, népzenei találkozók. A tehetség kibontakoztatására természetesen nem csak az egyén fejlődése, de a közösségi munka szempontjából is szükség van. A kiemelkedő táncosok, zenészek példamutatása pozitív hatással van a csoport többi tagjára is.

A képességek kibontakoztatását a szaktanárok egyrészt a csoportmunkában, másrészt az erre a célra tervezett külön órákon valósíthatják meg:

- A csoportmunka arra ad lehetőséget, hogy az ügyesebb, egyben gyorsabban tanuló növendékeket segítő „munkatársként” bevonjuk a tanításba. Ezzel a tevékenységükkel a felzárkóztatásban segédkeznek úgy, hogy a gyakoroltatással önmaguk is fejlődnek.

- Az úgynevezett „B” tagozatos diákok, részben az órarendi keretekben szereplő, részben az iskola órán kívüli terhére, alkalomhoz kötődően (Pl. fesztiválra felkészítés) különórákon fejleszthetik tudásukat.

- A fesztiválokon, illetve bemutatókon a tehetségesebb gyerekek szóló szerepekben is megmutathatják tudásukat.

Felzárkóztatást segítő programok

A beilleszkedési, szociális hátránnyal és magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő, tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása nagyon fontos feladat. A művészeti ág kollektivizmuson alapuló tulajdonságából adódóan lehetőség nyílik a kevésbé tehetséges gyermekek számára is sikerélményhez jutni.

- A tananyag tanításának folyamán a kevésbé megterhelő, könnyebben elsajátítható motívumok fontosságának hangsúlyozásával, azok értékét helyre téve segíthetjük kevésbé felkészült növendékeink önbizalmát. Az általuk elsajátítható motívumokkal ugyan úgy teljes értékű improvizációra válnak képessé.

- A különböző szerepekre (játékoknál), a megfelelő párosításra figyelemmel lévő szaktanár nagyban elősegíti a beilleszkedést. Mindenki részére a megfelelő pozíciót kell megtalálni, melynek egyenértékűségéhez nem fér kétség. A csoport gazdagsága a sokszínűségében rejlik.

- A tehetségesebb tanulók segítő munkájának igénybevételével csoportbontásokkal, pártanításokkal hatékonyabbá tehetjük munkánkat. A hatékonyság mellett nem lebecsülendő e tevékenység szociális jelentősége.

- Az órarendi keretek olyan lehetőségeket biztosítanak, hogy a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekekkel külön felzárkóztató órákon foglalkozzunk.

- Nagyon fontosak a zenében és táncban rejlő egyéb lehetőségek: A ritmuskészség fejlesztése hatással van matematikára, a biztosabb hallás, a helyesírásra. A zene, ritmus, és a mozgás kombinált rögtönzése fejleszti a gyermek figyelmét, reagáló képességét. A művészeti nevelés által kezelhetőbbé válnak a hiperaktív gyerekek, és megelőzhetjük a diszlexia, diszkalkulia kialakulását, mely játékos formában segíti a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók felzárkózását.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Tankönyvek (csak példaként! A teljeset az iskolai leltár tartalmazza)

Népi játék, néptánc

Martin György: A magyar körtánc és európai rokonsága. Akadémia Kiadó Bp. 1979.

Magyar néptánc-hagyományok. Szerkesztette: Lelkes Lajos Zeneműkiadó Bp. 1980.

A magyar nép és nemzetiségeinek tánc-hagyománya. Szerkesztette: Felföldi László – Pesovár Ernő Planétás Kiadó Bp. 1997.

Pesovár Ernő: A magyar páros táncok Planétás Kiadó Bp. 1997.

Lázár Katalin: Népi játékok. Planétás Kiadó Bp. 1997.

Magyar néprajz VI. Népzene – néptánc – népi játék. Akadémiai Kiadó. Bp. 1990.

Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok. Akadémiai Kiadó. Bp.

Folklórismeret

Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Bp. é.n.

Balassa Iván – Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Corvina kiadó Bp. 1979.

Dömötör Tekla: Magyar népszokások. Corvina kiadó Bp. 1983.

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok Bp. 1951. II. Jeles napok Bp. 1953. III. Lakodalom Bp. 1955-56.

Magyar Néprajz V. Népköltészet Bp. 1988. VII. Népszokás – Néphit – Népi vallásosság Bp. 1990.

Ratkó Lujza: A tánc mint tradíció Nyíregyháza – Sóstófürdő 1996.

Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Planétás kiadó. Bp. 1997.

Tánc-történet

Körtvélyes Géza: Művészet, tánc, táncművészet. Planétás. Bp. 1999.

Vályi Rózsi: A táncművészet története. Zeneműkiadó. Bp. 1969.

Pesovár Ernő: A magyar tánc történet évszázadai. Népművelési Propaganda Iroda Bp.

Népzene

A magyar népzene tára. Alapította: Bartók Béla és Kodály Zoltán Akadémia – Balassi kiadók Bp. 1982 – 1992.

Dobszay László: Magyar zenetörténet. Planétás Bp. 1998.

Kallós Zoltán: Balladák könyve. Magyar Helikon Bp. 1974.

Károly Róbert: Zeneelmélet és zenei formatan. Planétás Bp. 2000.

Kodály Zoltán: A magyar népzene. Zeneműkiadó Bp. 1976.

Paksa Katalin: Magyar népzene történet. Balassi Bp. 2002.

Sárosi Bálint: Népi hangszereink. NPI Bp. 1978.

Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv. Planétás Bp. 1997.

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje. Planétás Bp. 2002.

Az oktatást segítő anyagok (csak példaként! A teljeset az iskolai leltár tartalmazza)

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó- és videó anyagai.

Hangfelvételek néptánc,- népzene-oktatáshoz

Motívumfűzések videó-melléklete

Játékfűzések videó-melléklete

A Magyar Tudományos Akadémia néptánc-film archívuma.

Eredeti gyűjtések videó-melléklete.

Taneszközök (csak példaként! A teljeset az iskolai leltár tartalmazza)

Hang- és videomagnó, CD lejátszó, televízió, lemezjátszó, videokamera, térkép a Kárpát – medence etnikai csoportjairól, kézi könyvtár, hang- és videokazetták, különböző tájegységi viseletek és kellékek, hangszerek, kottatár, népzenei gyűjtések, zenei szakkönyvek.

A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A nevelő-oktató munkánkat a szülőkkel és a társiskolai pedagógusokkal (osztályfőnökök) összehangoltan kell végeznünk. A plusz energiákat igénylő együttműködés sok segítséget rejt magában egy-egy probléma megoldásához. Alapvetően a megelőzésre kell a hangsúlyt fektetni. A tanórai érdeklődés-felkeltéssel, a gyermekek megfelelő motivációjával, aktivizálásával, a helyes értékeléssel a szaktanár elejét veheti a csalódásnak, fegyelmezetlenségnek.

A különleges pedagógiai helyzetek alakalmával igyekezni kell a probléma teljes feltárására, ne csak az elsődleges, nyilvánvaló látszat alapján ítélkezzünk. Az általánostól eltérő magatartás kiváltásának számos oka van, mely okokat a nevelésben résztvevők közös gondolkodása tárhatja fel. Az intézkedéseknek nem szabad megtorló jellegűnek lennie. A probléma megoldása számtalan, és feltétlenül figyelembe kell venni az adott gyermek vagy gyermekek személyiségét, egyéni habitusát. A nem megfelelő, esetleg igazságtalan döntéssel a további együttműködést nehezíthetjük meg, az érdektelenségbe sodorhatjuk növendékünket.

Nagyobb, osztályt vagy iskolát, esetleg az oktatást érintő kérdésekben a tanári és szülői kar kollektív mérlegelése és döntése szükséges.

Az információk eljuttatásának elsődleges,- nyílt,- és legbizalmasabb formája, a növendékekkel való közvetítés. Az előbbit megerősítendő, esetleg személyesebb, vagy bonyolultabb információkat tartalmazó hírlevél küldése, szintén növendékekkel.

Szakmai illetve szubjektív konfliktusok létrejöhetnek a munkahelyi közösségen belül és az oktatásban résztvevő, szereplők között is.

- A probléma kezelésére annak felmerülésekkor a lehető legrövidebb időn belül sort kell keríteni.

- A megoldásban minden érintettnek az aktív részvételére szükség van.

- Ez esetben is a megelőzés a legfontosabb vezérelv. A szakmai, illetve az oktatás folyamán felmerülő kérdések megvitatására minden héten egy alkalommal tantestületi megbeszélést kell tartani.

II. Az iskola helyi tanterve

1. A néptánc tanszak általános fejlesztési követelményei

- A tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztése, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztése, gazdagítása.

- Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevelés. Hozzájárulni, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotótevékenység és a művészetek iránt, kibontakoztatva a kreativitást, improvizációs képességet, készséget.

- Figyelembe véve az életkori sajátosságokat a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítani ismereteiket, biztosítani a különböző művészeti területeken való jártasságok megszerzését, gyakorlását.

- A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremteni a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

- Felkészíteni és irányítani a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

- Néptánciskola az együttes építés és a műértő közönségnevelés alapja. A Balassi Táncegyüttes az 1947-es megalakulása óta folyamatosan működik. A folyamatosság alapja, hogy korán már 1976-ban, országosan az elsők közt megalakította utánpótlás-nevelő néptánciskoláját. Ennek eredményeképpen egyre több és egyre jobban táncoló gyermek-együttesek

alakultak. A már önálló repertoárral is rendelkező Rábai, Hétpróbás vagy Ninive együttesekből évről-évre képződnek táncosok a Balassi Táncegyüttesbe. A Hétpróbás Néptánciskola ezt a tevékenységet hívatott folytatni a mindenkori hiteles néptánc-tudományos háttérrel. Szervezetileg összefogja az utánpótlást biztosító gyermek-együtteseket, ezzel egyben iskolán belül perspektívát mutatva a növendékeknek.

Minden magyar állampolgárnak törvényben biztosított lehetősége, hogy alapfokú művészeti oktatásban részesüljön. Néptánciskolánk mindenki számára lehetőséget kíván adni a Kárpát-medence népművészetével való megismerkedéshez, mozgáskultúrájának fejlesztéséhez, a művészeti alkotások befogadására való képesség kialakításához.

A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, a tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag

Tantárgyak

Főtárgy

Népi játék, néptánc: Az iskola fő tantárgya, minden évfolyamon a legtöbb óraszámban foglalkozunk vele. Ez az összefoglaló elnevezés több részterületet foglal magába.

- *Tánctechnika*: Minden foglalkozás bevezetője, a táncos izomzatának, ízületeinek bemelegítése mellett a technikai alapot (ugrás, forgás, tartás stb.) hívatott szolgálni.

- *Ritmikai gyakorlatok és a táncos nyelvezet*: A táncosok felkészültségében nyújtanak segítséget, megismerve a mozdulatelemzést.

- *Népi játékok*: Az előkészítő és az alapfok 1-3. évfolyamán játszanak fontos szerepet. A gyerekek megismerkednek a magyar játékinccsel, mely bevezetést nyújt a néptánc, népzene, népművészet megismeréséhez.

- *Néptánc:* Az előkészítőben kezdve az alapfokon keresztül a továbbképzőben teljesebbé válik. Egyre több táncípust, táncrendet ismernek meg a növendékek, s táncolják „anyanyelvükön”.

- *Népdaltanulás:* A népdal a táncokhoz tartozó, attól elválaszthatatlan alkotóelem. A népi éneklési mód, a különböző tájegységek táncjaihoz tartozó népdalok stílusos elsajátítása.

- *Koreográfiák, etűdök:* A tanév folyamán tanult táncok bemutatásához (tanévzáró, fesztiválok) szükséges összeállítások megtanulása, a színpadi előadó-képesség fejlesztése.

Kötelező tantárgyak

Folklórismeret: Az alapfok 3. évfolyamától kötelező tantárgy. A tanulók megismerkednek a jeles napokkal, az emberélet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával. A továbbképzőben a népköltéssel és a magyar nép táji-történelmi csoportjaival ismerkednek. A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: művészeti területük egy komplex, elkülönülő részeiben is összefüggő kultúra része.

Tánc történelmet: Az egyetemes és nemzeti tánc történelmi rétegekkel és stílusjegyekkel megismerkedve a táncművészetet értő és élvező befogadjává válnak.

Választható tantárgyak

Folklórismeret: A meglévő ismeretek mélyítése, táncfolklórisztikával való ismerkedés.

Tánc történelmet: A kortárs táncművészeti irányzatok megismerése, alkotások elemzése, értékelése.

Népi játék, néptánc: A megszerzett ismeretek rendszerzése, szintetizálása.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok										
	Elő- képző	Alapfok						Tovább- képző			
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Népi játék, néptánc	2	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4
Folklórismeret			1	1	1	1					
Tánc történet							1	1	1	1	
Tehetség g. Felzárkózt.			1	1	1	1	1	1			
Választható tant.	2	1	1							1	1
Összesen	4	4	4	5	5	6	6	6	6	6	6

Előírt tananyag és követelmény

Előkészítő

Népi játékok: Legfontosabb követelmény, hogy a gyerekek semmi nemű külső kényszerítő körülményt ne érezzenek, a foglalkozásokon a szabad cselekvés érzetét kell kelteni, hogy pszichológiai (külvilággal való ismerkedés, készségek, tevékenységek elsajátítása, begyakorlása, önértékelés kialakulása) és társadalmi (alkalmazkodó képesség, szabálytudat, hierarchia) szerepe miatt a gyerekek életében méltó helyet foglalhasson el. A gyerekeknek is szükségük van arra az érzésre, hogy ők is alakíthatják a világot, nem pedig előre meghatározott, eldöntött, megváltoztathatatlan utakat kell végigjárniuk.

Eszközös ügyességi játékok. (kacsázás, csigázás, bicskázás, pénzezés, golyózás, gombozás, ugrókötelezés, labdajátékok) Az a lényeg, hogy valamely eszközzel a játészó kellő ügyességgel tudjon bánni, ami egyértelműen meghatározza a játék módját.

Sport jellegű népi játékok: (bigézés, csülkőzés, kanászós, göncölés, tekézés, métázás) Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Mozgásos játékok: (ügyességi és erőjátékok, fogócskák, vonulások) Természetesen a mozgás a központi elem, annak elvégzése a játék lényege és célja.

Szellemi játékok:(kitalálás, rejtő-kereső, tiltó) Szükséges, hogy a résztvevők jó memóriával, gyors reagálási képességgel, furfanggal, önuralommal, tudással rendelkezzenek, vagyis az eszüket kell használniuk.

Párválasztó játékok: (körjátékok, leánykérők, társas,) A gyerekek életében ugyan olyan fontosak az érzelmi kapcsolatok, mint a nagyobbak vagy a felnőttek esetében. A szűkebb családi kötelékből a tágabb közösségbe kikerülve a szeretet átvetődik a barátokra is.

Mondókák, kiolvasók, kisorsolók: (természet, növény, állat, egyéb hangutánzók, csúfolók) Mindig valamilyen konkrét alkalomhoz vagy szándékhoz kapcsolódik, sajátos, mással fel nem cserélhető szerepe, funkciója van.

Néptánc: A hagyományos paraszti szokásrendben a tánc tanulása apró gyermekkorban elkezdődött és az évről-évre gyarapodó tudás vezetett a tánc funkcionális használatához. A könnyed, erőfeszítést mellőző elsajátításra törekedjünk.

A játékokhoz fűződő lépések: Szép, egyenletes járás, futás, egykes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés, stb.

Egyszerűbb néptánc típusok: Moldvai körtáncok, gyímes héjszák és aprók, dunántúli dudálás és ugrós, egyszerűbb, zárt összefogódzású csárdás elemek.

Követelmények az előképző elvégzése után

- A tanuló ismerjen legalább 10 kiszámolót, 20 különböző típusú játékot, 10 a táncokhoz kapcsolódó népdalt.

- Képes legyen a játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni, egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4x2/4-es), 5 moldvai vagy gyimesi körtáncot eltáncolni, valamint ugrós és csárdás motívumokból improvizálni.

Alapfok 1-2. évfolyam

Tánctechnika:

Gimnasztika: Járás lábujjon, sarkon, külső- és belső láb élen. Futások különböző kartartással, lábemeléssel. Törzs-, kar- és fejgyakorlatok.

Balett: A helyes és megfelelő testtartás elsajátítása. A lábizomzat és az en deors kidolgozása. A kartartások, a fejfördítések, a pózok, valamint a térben való elhelyezkedés megtanítása. Az ugrás és spicctechnika megalapozása. A gyakorlatokat a hozzájuk tartozó kar- és fejkísérettel tanítjuk, megalapozva ezzel a növendékek koordinációs készségét.

Ritmika, táncos nyelv: - Hangjegyérték gyakorlatok: Nyolcad,- negyed,- félértékű járás tapssal, egyenletes járás közben hosszabb ritmusképletek visszatapsolása, dobogása.

- Visszhang, futótűz (ritmus továbbadása tapssal, dobogással)

- Kétszólamú mozgások.

- Irány fogalma (jobb – bal, előre – hátra, rézsút), alakzatok (kör, félkör, sor, oszlop, cikk-cakk), térirányok (1-8.), karakter (stílus) – hasonlóság, azonosság, különbözőség.

Népi játék: Az előkészítőben tanultak felelevenítése és a különböző típusok bővítése.

Néptánc: - Az előkészítőben tanult moldvai és gyimesi táncok ismétlése és újabb körtáncokkal való bővítése.

- Az alábbi területekről az oktató által kiválasztott két táncrenddel való ismerkedés: Rábaköz, Somogy, Mezőföld, Sárköz, Dél-alföld.

Dal tanulás: Az oktató által kiválasztott táncrendekhez tartozó népdalokból 10 – 10 db.

Koreográfia, etűd: A tanult eredeti anyag alapján.

Követelmények az alapfok 1. évfolyam elvégzése után

Népi játék, néptánc:

- a tanuló ismerje a tanult játékokat (legalább 10) és népdalokat (legalább 10), a tanult táncrendek motivikáját.
- legyen képes a technikai gyakorlatokat és a különböző táncokat biztosan végrehajtani, összekötni, ritmusképleteket visszatapsolni, táncnyelv béli fogalmakkal tisztába lenni.
- a tanévzáró előadáson, a tanult anyagból összeállított koreográfia eltáncolása.

Követelmények az alapfok 2. évfolyam elvégzése után

Népi játék, néptánc:

- a tanuló ismerje a tanult játékokat (legalább 10) és népdalokat (legalább 10)
- legyen képes a technikai gyakorlatokat és a különböző táncokat - a tanult táncrendek motívumaiból készült etűdöket - biztosan végrehajtani, összekötni, ritmusképleteket visszatapsolni, táncnyelv béli fogalmakkal tisztába lenni.
- a tanévzáró előadáson, a tanult anyagból összeállított koreográfia eltáncolása.

3-4. évfolyam

Tánctechnika:

Gimnasztika: A fent leírtak alapján.

Balett: Az előző években elsajátított gyakorlatok tempóját gyorsítjuk, illetve beosztásukat változtatjuk. A rúdnál az új gyakorlatok megtanulásán

(balance féltalpon sur le cou-de-pied-ben tartott szabad lábbal) kívül, a kis és nagy pózokat is tanuljuk. A kis allegrókból egyszerű kombinációkat is használunk és elkezdjük tanítani a tour-t 1 fordulattal.

Ritmika, táncos nyelv:

- Kontrás taps és nehezebb visszhang gyakorlatok.
- Járás – futás változó tempójú zenére, koordinációs gyakorlatok (testen belüli kétszólamúság).
- Tempó táncípushoz kötve. Szimmetria – aszimmetria.

Néptánc:

- Az eddig tanultak ismétlése, bővítése.
- Széki táncrend: A „pár”-ból a négyes, lassú és a csárdás (felkészültségtől függően a porka és hétlépés is) és a sűrű- ritkatempó alapfigurái. A fenti táncokkal elkezdődik a régi stílusú forgó-forgató karakterű és legényes táncokkal való megismerkedés.
- Az alábbi területekről az oktató által kiválasztott táncrend előkészítő, felvezető tanítása (stílusgyakorlatok az új stílusú átvető, félforduló csárdásból és az amorfabb szerkezetű verbunkból): Szatmár, Nyírség.

Daltanulás: A táncrendekhez tartozó 10-10 népdal.

Koreográfia, etűd: A tanult eredeti anyag alapján.

Folklórismeret:- Népszokások, bevezetés: Az egyes népszokások konkrét ismertetése előtt világossá kell tenni általában a néphagyomány ünnepi rítusainak formai összetevőit, illetve történeti rétegeik eredetének forrásait. Játékos, érdeklődést felkeltő, szórakoztató formában való átadása, közismert példák felvonultatásával. Az év ünnepi időpontjait befolyásoló, különböző történelmi időszámítási rendszerek ismertetése.

- A téli napforduló ünnepekora: Ádvent, Miklós nap, Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés, Aprószentek, Szilveszter-újév, Vízkereszt.
- Jeles napok (vízkereszttől – Dömötör napig): Farsang (szoláris jeles napjaival), Nagyböjt, Virágvasárnap, Nagyhét, Nagycsütörtök,

Nagypéntek, Nagyszombat, Húsvét vasárnapja, Húsvéthétfő, Fehérvasárnap, Zöldfarsang, Pünkösöd.

- a húsvét-pünkösdi ünnepkör szoláris ünnepei: Szent György nap, Május elseje, Szent Iván napja.

- Munkavégző ünnepek: Aratás, Szüret, Leányvásárok.

- Pásztor és cselédek évadzáró napjai: Szentmihály nap, Vendel, Dömötör, Disznótor.

Követelmények az alapfok 3. évfolyam elvégzése után

Népi játék, néptánc:

- a tanuló ismerjen a széki táncokhoz kapcsolódó legalább tíz népdalt
- legyen képes a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani
- ismerje a széki táncrend összes táncát, és legyen képes a tanult motívumokból folyamatosan improvizálni
- a tanévzáró előadáson, a tanult anyagból összeállított koreográfia eltáncolása

Folklórismeret:

- a tanuló tájékozott legyen a népszokások formai összetevőiről, mibenlétéről

Követelmények az alapfok 4. évfolyam elvégzése után

Népi játék, néptánc:

- a tanuló ismerjen a tanult táncanyaghoz kapcsolódó tíz népdalt
- legyen képes a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani
- az oktató által kiválasztott új táncanyagból tanult motívikából biztossággal tudjon improvizálni
- ismerje a széki táncrend összes táncát, és legyen képes a tanult motívumokból folyamatosan improvizálni
- a tanévzáró előadáson, a tanult anyagból összeállított koreográfia

Folklórismeret:

- a tanuló ismerje a jeles napokhoz fűződő szokásokat

5-6. évfolyam

Tánctechnika:

Gimnasztika: Az előzőek szerint.

Balett: A relevé és plié relevé mennyiségének helyes összeállítása erősíti meg a növendék súlylábát és teszi képessé a középgyakorlatok és allegrók új feladatainak elvégzésére. A középgyakorlatok fő feladata a féltalpra emelkedés, az egyensúly biztos elsajátítása. Ezekben az években tanulják a különböző tourokat és az allegrókban, meghatározott gyakorlatokat $\frac{1}{2}$ és 1 fordulattal.

Ritmika, táncos nyelv: - Hosszabb ritmuskészletek, nehezebb, összetettebb koordinációs gyakorlatok. A régi és új stílusú zene, valamint a különböző tánctípusok zenei anyagának felismerése.

Néptánc:

- Az eddig tanultak ismétlése, bővítése.
- Az előző évben elkezdett szatmári vagy nyírségi táncrend befejezése.
- A Felvidék tánc kultúrájából az oktató által kiválasztott táncrend.

Daltanulás: A táncrendhez tartozó 10 népdal.

Koreográfia, etűd: A tanult eredeti anyag alapján.

Folklórismeret:- Az emberélet fordulói: Születés, Gyermekkor, Legény- és leányélet, Párválasztás, A házasság előkészítése, A kereszténység előtti magyarság házassági szokásai, Lakodalom, A házasok életmódja, Halál.

- A magyar nép hiedelemvilága: A magyar parasztság hiedelemvilágának történeti rétegei. A magyar ősvallás. Világkép. Természet feletti lények (lidérc, ludvérc, szépasszony, kísértet, hazajáró halott). Természeti démonok. Ördög. Luca.

- Természet feletti erővel rendelkező emberek: Táltos. Garabonciás. Boszorkány. Tudományosok. Látók, nézők, gyógyítók. A magyar tündérmesék világának hiedelemelemei. Babona, babonás cselekmények.

Követelmények az 5. évfolyam elvégzése után

Népi játék, néptánc:

- a tanuló ismerjen a tanult táncanyaghoz kapcsolódó tíz népdalt
- legyen képes a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani
- az oktató által kiválasztott új táncanyagból tanult motívikából biztonsággal tudjon improvizálni
- a tanévzáró előadáson, a tanult anyagból összeállított koreográfia

Folklórismeret:

- a tanuló ismerje az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó népszokásokat

Követelmények a 6. évfolyam, illetve az alapfok elvégzése után

Népi játék, néptánc: - A tanuló ismerje a tanult játékokat (legalább 30) és népdalokat (legalább 40), a tanult táncrendeket (legalább háromból magabiztosan improvizáljon).

- Legyen képes a technikai gyakorlatokat és a különböző táncokat biztosan végrehajtani, összekötni, ritmusképleteket visszatapsolni, táncnyelv béli fogalmakkal tisztába lenni.

Folklórismeret: - a tanuló ismerje a folklór, mint történelmi hagyomány sajátosságait. --Az egyes jeles napok időpontját, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét. -- A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, világképének legfőbb elemeit, a hozzájuk fűződő mondákat. -- A hiedelemvilág főbb szereplőit, funkciójukat.

- Legyen képes felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését, a népszokások idejét és rítusrendjét. – Előadni népdalokat, rítusénekeket és szokásszövegeket.

Továbbképző 1-4. évfolyam

Tánctechnika: Az ismert gimnasztikai és balett gyakorlatok nehézségi fokának emelése.

Néptánc: Az alábbi területekről az oktató által kiválasztott táncrendekkel való ismerkedés: Gyimes, Székelyföld, Mezőség vagy Kalotaszeg, magyarországi nemzetiségi táncok.

Daltanulás, koreográfia: A tanult anyag alapján.

Folklórismeret:- Népköltészet: Általános jellemzők. Verses népköltészet (Eposz, Népdal, Ballada). Prózai népköltészet (Mese, Monda, Prózai kisműfajok).

- A magyar nép táji, történeti csoportjai: Történeti és módszertani kérdések. Valóságos néprajzi-etnikai csoportok. Etnokulturális csoport. Táji csoport.

Tánc történet: - A táncművészet története: Ósi mozdulatok és mozdulatábrázolások. Az ókori társadalmak táncművészete. Az antik és barbár mozgáskincs találkozása. A feudalizmus táncművészete. A renaissance táncmesterek, tánckönyvek és illemtanok. A balett a kezdetektől a drámáig. Az orosz és a nyugati balettművészet. A magyar táncművészet.

- A magyar tánc történet évszázadai.

- Az újkori magyar tánc történet: Gyöngyös bokréta. Regős cserkészlet. Táncegyüttesek kialakulása és története. Koreográfus egyéniségek és generációk.

Követelmények a továbbképző I. évfolyamának elvégzése után

Néptánc:

- A tanuló ismerje a tanult táncrendeket, azok zenéjét és népdalait

- Legyen képes a tanult táncokat és technikai gyakorlatokat, színpadi koreográfiákat biztosan végrehajtani, összekötni.

Folklórismeret:

- A tanuló ismerje a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit. A magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit.

Követelmények a továbbképző II. évfolyamának elvégzése utánNéptánc:

- A tanuló ismerje a tanult táncrendeket, azok zenéjét és népdalait
 - Legyen képes a tanult táncokat és technikai gyakorlatokat, színpadi koreográfiákat biztosan végrehajtani, összekötni.

Folklórismeret:

- Legyen képes rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában. – Önálló véleménynyilvánításra a látott művekről.

Követelmények a továbbképző III. évfolyamának elvégzése utánNéptánc:

- A tanuló ismerje a tanult táncrendeket, azok zenéjét és népdalait
 - Legyen képes a tanult táncokat és technikai gyakorlatokat, színpadi koreográfiákat biztosan végrehajtani, összekötni.

Tánc történet:

- A tanuló ismerje a táncművészet kimagasló alpműveit, a nagy egyéniségek munkásságát (megkülönböztetett figyelemmel a hazai alkotókra), az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat.

Követelmények a továbbképző IV. évfolyamának elvégzése utánNéptánc:

- A tanuló ismerje a tanult táncrendeket, azok zenéjét és népdalait

- Legyen képes a tanult táncokat és technikai gyakorlatokat, színpadi koreográfiákat biztosan végrehajtani, összekötni.

Tánc történet:

- Legyen képes elemezni a táncművészet különböző stílusait, a táncművészetek iránti érdeklődésre, a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

2. A népzeneoktatás fejlesztési követelményei, feladatai.

A népzene oktatása lehetőséget biztosít az érdeklődő növendékek számára ismereteik megszerzéséhez, önkifejezésük kiteljesítéséhez. Célunk a magyar népzene, a népi értékmegőrző hagyományaink elsajátíttatása, nagy előadó-egyéniségeink megismertetése a korábban gyűjtött, vagy még élő népzenei anyag segítségével. Emellett a főbb zenei stílusok és a zeneirodalom nagy korszakait is ismernünk kell, hiszen népzeneink is gyakran táplálkoztak más zenei műfajokból, a szomszédos népek folklórából. Csakis így válhat az ismeretanyag tudássá tanulóinkban, népzeneink történeti kialakulásáról, az egyetemes kultúráról.

A zenehallgatás folyamán kialakul a gyerekekben a zenei ízlés, az értékes zene szeretete, hogy később önállóan érdeklődjenek a zenei élet eseményei iránt, és életük fontos részét képezze a muzsika. A gyerekek a népdal, a népzene, a nemzeti kultúra elsajátításával képesek legyenek a konfliktusok kezelésére, a problémamegoldásra. Célunk, hogy a zenei nevelésük segítse kreativitásuk fejlődését, kommunikációjuk, személyiségük, és mentálhigiénia fejlődésüket, s mialatt kialakulhat a tanulóinkban a megfelelő önismeret.

A gyerekek zenei nevelésük folyamán csoportosítják, összehasonlítják, vizsgálgatják a zenét, a hangokat, azok erősségét, dinamikáját, színezetét, s közben eljutnak az egyszerűtől a bonyolultig, a konkrétól az absztraktig. Analizálnak, relációkat állítanak fel, s ebben a tanulási folyamatban nemcsak a zenét sajátítják el, *(ami elsődleges célunk)* hanem mind azt, ami a logikai gondolkodás alapját adják. A zenei nevelés olyan élménymintákat ad a gyerekeknek, amelyekre később rámintázódhatnak más élmények. Valójában, ez a művészet aktív befogadásának a folyamata, amellyel megtanítjuk a gyerekeket arra, hogy a művészet a harmonikus életérzéshez nélkülözhetetlen.

Céljaink között szerepel 2-4 éven belül több gyermekzenekar létrehozása, amelyek később szervesen beépülnek a Hétfőbás Néptánciskola különböző korcsoportú táncosai mellé. A tánc és a zene kapcsolatában nagyon fontos az állandó kommunikáció. A gyermekek közötti interakció, játékos formájából adódóan magasabb érzelmi hőfokon zajlik, így a kommunikáció jobb, mint egy felnőtt és egy gyermek interperszonális kapcsolata esetén. Minket, szülőket és nézőket melegebb érzés tölt majd el, ha táncos gyermekeink mellett azonos korú zenészpallánták húzzák a szárazfát.

A tagozat egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámjai, a tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag

Tantárgyak

Főtárgy

- népi hangszer (egyéni foglalkozás)
- a főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön

Kötelező tárgy

- szolfézs/népzenei ismeretek (csoportos foglalkozás)

Kötelezően választható tárgyak:

- *Elméleti:* szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció
- *Gyakorlati:* második hangszer, kamarazene, zenekar

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok										
	Elő- képző	Alapfok						Tovább- képző			
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az óratervet az adott tanszakon meghatározott évfolyamok száma szerint kell értelmezni.

A népzene tagozat változtatás nélkül alkalmazza a 27/1998 (VI. 10) MKM rendelettel kiadott kötelező követelményeket és tantervi programot.

Előírt tananyag és követelmény

Zenei előképző

A zenei előképző szakirányú feladatai:

- a Ritmus- metrum, dallamhallás kialakítása a gyerekekben

A ritmus benne van gyermekek alapvető mozgásában, a járásukban. Az első mozgásforma, amellyel a zenei ritmust kifejezhetünk, a járás. A ritmikai fejlesztés, a járás, énekelt gyermekdalok, **népdalok** elsajátításával valósul meg.

Népi hegedű

A növendék sajátítsa el:

- A hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét
- hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát
- a program elvégzéséhez szükséges hangszer technikát
- azokat a jellegzetes hangszer technikákat, amelyekkel a hegedű, a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően szólaltatható meg
- a magyar népzeneire jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket
- a primás szerep feladatait
- a tanult dallamanyag kíséret módját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán)
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék legyen képes:

- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén
- hallás után zenét tanulni
- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni

Rendelkezzék:

- az ehhez szükséges hangszer technikai tudással

- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentráció képesség, stílusérzék, fantázia)
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal

Ismerje:

- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait
- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában
- a hangszeres népzene műfajait
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán)
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását
- népzeneink múltját
- hangszeres múltját, elterjedését a magyar népzeneben
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit

Legyen képes:

- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait
- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre
- szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep)

- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre

Népi brácsa

A tanuló ismerje meg:

- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikus egyéniségeket, zenészcsaládokat
- hangszere hangolását, felépítését, részeit
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást
- a vonós hangszercsalád többi tagját
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.)

Alakítson ki:

- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását
- helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva
- rögtönzési készséget

Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására
- a különböző vonás-nemek, ujjrendek elsajátítására
- a lapról olvasási készség és a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére, a rendszeres társas muzsikálásra

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után.

A növendék legyen képes:

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre
- az alapvonások, valamint a különböző vonás-nemek alkalmazására
- a jobb és a bal kéz technikájának összehangolására
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a prímás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás)
- önálló zenekari számok összeállítására

Rendelkezzék:

- biztos tempózással, ritmusérzéssel
- periódusérzéssel
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel
- lapról olvasási készséggel

Ismerje:

- hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását
- a háromhúros kontra, a hegedű-kontra és a négyhúros brácsa fogásait, legjellegzetesebb akkordmeneteit, vonókezelését, vonás-nemeit

Népi bőgő

A növendékek sajátítsák el:

- a magyar népzene főbb dialektusait és azok formakultúráját, a magyar népzene főbb műfajait, a tánc típusokat
- a magyar népzene improvizatív, az előadásmód hagyományaira épülő gondolkodásmódját, a népzene, mint zenei anyanyelvet
- a hangszerkezeléshez, zenei kifejezéshez vezető mozgásformákat, tudatosítsa e mozgásformák és a zenei elképzelés összefüggő egységét
- a hangszer hangolását, felépítését, részeit
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást

Alakítson ki:

- könnyed vonóvezetést, helyes test-, hangszer-és kéztartást
- differenciált hangindítást és lezárást
- a kezek összehangolt mozgásán alapuló játéktechnikát
- képességet dallamok rögtönző összefűzésére, tánc tétel és tánc ciklusok kialakítására, valamint önálló lényegfelismerő képességet, előadókésztséget
- pontos tempótartást hosszabb ideig tartó játék esetében is

Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására
- a különböző vonás-nemek és a pengetett játék elsajátítására
- a basszus funkciók megértésére, felismerésére és alkalmazására
- hallás utáni dallamtanulásra és segédeszköz (kotta, emlékeztető) nélküli muzsikálásra, az aszimmetrikus ritmizálás megtanulására

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék ismerje:

- hangszere múltját, változatait, a magyar nyelvterület különböző vidékein
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok dallamaiból
- hangszerei repertoárját, előadói hagyományát a magyar nyelvterület különböző vidékein, és azok jellemző zenei stílusjegyeit, hangszere irodalmát, a gyűjtött anyagot

Legyen képes:

- természetes, oldott hangszerkezelésre, ezen belül megfelelő ujjrendek és vonás-nemek kialakítására (legato, détaché, martelé, marcato, staccato, pizzicato)
- tiszta intonációra, dinamikusan árnyalt hangképzésre
- zenei és technikai szempontból tudatos elemző gyakorlásra
- technikájának önálló továbbfejlesztésére
- elemezni a népdalok formai és harmóniai szerkezetét
- énekes dallamok megformálására hangszerein, az adott dialektus stílusának megfelelő hagyományos előadásmódban
- több dialektus tánckíséretének eljátszására
- a dallamok stílusának és karakterének, valamint saját kézzalkatának megfelelő ujjrendek és vonások önállóan variált alkalmazására
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag autentikus, stílushű, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadásra

Rendelkezzék:

- biztos zenei hallással, memóriával és megfelelő kottaolvasási készséggel,
- önellenőrző és összpontosító, igényes zenei kifejezés készséggel
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus- és hangsúlyozási készséggel
- a megismert népzenei dialektusok előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel

Népi furulya

Ismertesse meg a növendékkel:

- a magyar népzene legjellegzetesebb furulyastílusait, az ezekkel összefüggő éneket és hangszeres dallamokat, táncfajtaikat, népszokásokat
- a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék legyen képes:

- természetes hangszerkezelésre
- a hang díszítésére a hagyomány adta kereteken belül
- népzenei darabok önálló megtanulására felvételtől
- énekkíséretre
- más hangszerekkel való együtt-játékra
- a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására

Rendelkezzék:

- az adott dialektus előadói hagyományaira épülő rögtönzőképességgel
- a táncossal, énekessel való zenei kommunikáció képességével
- a szükséges zeneelméleti ismeretekkel

Duda

A kontrasípos magyar duda bolhalyukas és bolhalyuk nélküli altípusai játékmódjainak megtanítása. A hangszer dallamkincsének, zenei gondolkodásmódjának, díszítésmódjainak megismertetése, magyar és európai történeti múltjának, előadói hagyományának, más népek kultúrájában elfoglalt szerepének ismertetése.

Fejlessze:

- a tanuló hallását, stílusérzékét, motivikus zenei gondolkodását, zenei emlékezetét
- képességét

Alakítson ki:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, helyes test-, kéz- és hangszertartást
- egyenletes erősségű játékot, pontos tempótartást

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék legyen képes:

- természetes hangszerkezelésre
- hangszerét önállóan behangolni
- díszítésre a hagyomány adta kereteken belül
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására felvételtől
- táncrendek eljátszására

A növendék rendelkezék:

- a táncos és énekessel való zenei kommunikáció képességével
- olyan szintű kottaismerettel, mely a népzenei darabok, megtanulásakor segít
- a növendék tudjon stílusosan díszített dudanótákat és aprájákat játszani, tudjon táncot és éneket kísélni

Citera

Ismertesse meg a tanulóval:

- a citera lehetőségeit, a raja játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül)
- a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetés-formáit
- alakítsa ki a rendszeres napi munka szükségességét, megismertette a növendékkel a céltudatos gyakorlás módszereit

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A növendék ismerje meg:

- a népzenei dialektusokat
- a citerazene hangzó anyagát, rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket
- hangszer felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását

Legyen képes:

- szólóban és zenekarban saját énekét kíséni
- szólóban és zenekarban táncot kíséni
- ismerje a citerazene különböző tájegységeinek (Dél-alföld, Nagykunság, Nyírség, Dél-Dunántúl, Szlavónia, Gyimes, Moldva) általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat

Népi ének

Ismertesse meg a növendéket:

- az énekes népzene hagyományával, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, autentikus megszólaltatásához szükséges természetes éneklés technikai háttérével
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, stb)

Fejlessze:

- az énekhang technikai adottságait
- a növendékek zenei képességeit
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét
- a népdalok memorizálási képességét
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma-, dallam-és tempóérzék
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit és az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit
- a népdalok díszítési és variáció lehetőségeit

Tudjon:

- helyesen lélegezni
- tisztán intonálni
- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni

- kezdőhangokat önállóan megtalálni
- hangjának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni
- érthető szövegmondással énekelni
- népdalokat stílusosan megszólaltatni

Rendelkezzék:

- kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel
- jó előadói készséggel

Kötelező tantárgyak alapfok és továbbképző évfolyamain

Szolfézs / Népzenei ismeretek

Szolfézs tanítás szakirányú feladatai, a gyerekek zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése az alábbi területeken.

- *Zenei memória, az írás-olvasás készségének a fejlesztése:*

Nos éneklés közben a gyerekeknek nem csak a dalok szövegét és dallamát kell megjegyezniük, hanem adott esetben egy egész sor mozgáskombinációt is. Egyik esetben ceruzával kopognak, a másik játékban a szomszéd tapsára kell ügyelniük, mindezek igen jó hatással vannak a figyelem fejlesztésére.

A fekete kottafejekbe zárt ismeretlen dallam, az új iránti érdeklődést kelti a gyerekekben.

- *Zenei szerkezetek: formák, frazeálás, agogika.*

A gyerekek a népzenevel való megismerkedésük során tiszta áttekinthető szerkezetekkel, formákkal találkoznak, melyből számukra minták, modellek lesznek, később is ezeket a mintákat konvertálják más logikai műveleteik

alkalmával. A gyermekdalok és gyermekjátékok, formai szempontból egyszerűek, és mindenkor figyelembe veszik a tanulók életkori sajátosságait. Hisz az egyszerű mondókák - gyermekdalok, a népzene segítségével sajátítja el a gyermek az anyanyelvet, a beszéd fortélyait, szépiejtését.

- *Tájékozódás a hangok magassági viszonyaiban. (relációk, hangközök)*

Zenei tevékenykedés közben a hangok egymás közötti speciális viszonya, relációja jelenik meg, egy-egy dallam részleteként, amely a sok gyakorlás alkalmával állandósul, s így állandó törvényszerűségek alakulnak ki a gyermekekben. S ha ezek, az azonos relációk a későbbiekben megjelennek egy-egy nagyobb egység alkotóelemeiként, akkor már ezt, mintegy állandó törvényszerűséget képesek alkalmazni, változó körülmények között.

A népzenei ismeretek tanításának szakirányú feladatai:

Fejlessze a növendék:

- általános zenei képességeit: hallását, ritmusérzékét, intonációs képességét, zenei emlékezetét
- zenei gondolatvilágát, stílusérzékét, zenei ízlését, általános esztétikai érzékét

Ismertesse:

- a hagyományokra jellemző dallamvilágot és az autentikus forrásokból származó néphagyományt

Tudatosítsa:

- a hatékony, tervszerű és rendszeres munka szükségességét
- a népzene és műzene közötti hasonlóságokat és különbségeket

Ösztönözze a növendéket:

- önálló munkára
- népzenei koncertek, egyéb rendezvények látogatására, azokon való szereplésre
- a népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére és továbbadására
- eredeti hangzó és videofelvételek gyűjtésére, tanulmányozására.

Követelmények a program elvégzése után

A növendék ismerje meg:

- a magyar népzene stílusrétegeit, dialektusait és azok kisebb táji tagozódását
- a stílusrétegeken belül részletesen is ismerje a fontosabb dallamtípusokat, valamint a népzene és a műzene kapcsolatát
- a magyar népzene műfajait (gyermekdalok, párosítók, népballadák, népszokások stb.) azok jellemzőit
- a magyar népi hangszerek fajtáit, jellemzőit, illetve külső jegyeik és hangzásuk alapján ismerje fel azokat
- a magyar népzene kutatás korszakait, képviselőit
- a népzenei dialektusok földrajzi elhelyezkedését Magyarország 1913-as, vármegyék szerinti térképén
- a tanult témákhoz kapcsolódó zenei és népzenei kifejezéseket, jelöléseket

Legyen képes:

- hallás után népdal, illetve egyszerűbb hangszeres népzene lejegyzésére, illetve kottakép alapján való leéneklésére, azok formai és tartalmi elemzésére
- kb. 150 népdal eléneklésére kotta nélkül

További követelmények népzene szakon a továbbképző évfolyamainak elvégzése után.

A növendék legyen képes:

- minden ismert dialektusból dallamfüzéseket, táncrendeket játszani, énekelni magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is
- más hangszeren, vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására

Ismerje

- hangszerre repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a magyar népzenei dialektusokban
- a hangszer szerepét a történeti zenében
- a rokonnépek hasonló hangszereit és népdalait
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és népdalait
- a hangsúlytalan előkéket, a 16-od ritmusú díszítéseket és dallamokat. Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain

Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.

A néptánc, népzene-kutatás az elmúlt évtizedek és napjaink dinamikusan fejlődő tudománya. Ebből adódóan újabbnál-újabb publikációk kerülnek napvilágra. Oktatásunkhoz alkalmazandó tankönyvek kiválasztásánál mindenképpen figyelembe kell venni ezt a tényt, de nem megfeledkezve arról, hogy a korábbi feltárások eredményeinek zöme továbbra is helytálló.

A technika fejlődése a mi oktatási rendszerünkben is sok segítséget nyújt, új lehetőségeket tár fel. Megváltoztak és egyben kezelhetőségben könnyebbé váltak a különböző hang,- és képhordozók. Ez a korszerűsödés ebben a tradicionális értékeket közvetítő művészeti ágban is nagy segítséget nyújt az oktatáshoz, amit mindenképpen használni kell.

A pedagógus a saját, csoportjára szabott tantervéhez, maga válassza ki a tankönyv,- és segédanyagpiacon fellelhető kínálatból az általa legmegfelelőbbnek ítélt eszközöket. Ezek az eszközök, amennyiben nem álnak rendelkezésre az iskola, könyv,- és eszköztárában, akkor beszerzésre kerülnek.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.

- A tanév folyamán, a foglalkozásokon való részvétel.
- A félévi nyílt tanítási órán és az év végi vizsgán való részvétel.
- A tanév követelményének való megfelelés.
- A térítési- és eszközhasználati díj befizetése, a személyes használatban lévő eszközök tanév végi leadása.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formái.

A tanulók minden évfolyamon félévi nyílt tanítási órán és év végi vizsgán adnak számot tudásukról.

A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze.

A bemutatás csoportosan történik.

A minősítésre, osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Gyakorlati.

Félévkor: A tanult anyag (játékok, eredeti táncok, technikai gyakorlatok) bemutatása, biztos ismerete, improvizálás.

Év végén: A tanult játékfűzés, koreográfia színpadi bemutatása.

Elméleti.

- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése.
- Egyes tárgykörök lezárásakor írásbeli beszámoltatás.

A tanuló évközi és félévi előmeneteléről értékelést a különböző tantárgyak szaktanáraitól kap a tanulmánykísérő füzetébe. A szaktanár az előírt követelmények teljesítésének mértékében, a tanuló egyéni képességeinek figyelembe vételével, az oktatás objektív tényezőinek elemzésével hozza meg értékelő döntését.

Az év végi előmenetelt az évfolyamnak megfelelő tantárgyak szaktanárainak javaslatára a vizsgabizottság állapítja meg, amely a bizonyítványban jelenik meg. A kollektív döntéskor is figyelembe kell venni a fentiekben felsorolt tényezőket.

A magatartás és szorgalom értékelése főleg a főtárgyhoz (népi játék, néptánc) kötődik. Az értékelésnek a hiányosságokra való rávilágításon túl az egyéniségben rejlő pozitív tulajdonságok, feltárására kell figyelemmel lennie. Jelentős szerepe van az érdeklődés fenntartásában, a motiválásban, az aktivizálásban.

Az előkészítő évfolyamainak értékelése nem érdemjeggyel történik.

A félévi bejegyzés: Résztett a foglalkozásokon.

Az év végi bejegyzés: A követelményeknek megfelelt, első osztályba léphet.

Az alapfokon és továbbképzőben 1–5 –ig. tartó skálán történik az értékelés.

A tanulmányi eredmények elbírálásának elvei.

Jeles (5) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbírált tanulmányi időszak teljes tantervi anyagát a követelményeknek megfelelően, tökéletesen ismeri és azt a feladatok megoldásában kiválóan, és magabiztosan alkalmazza. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg és azokat életkorának megfelelően kiválóan, alkalmazza. Szóbeli és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.

Jó (4) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbírált tanulmányi időszak teljes tantervi anyagát jól megértette és elsajátította, ebből az alapvető részeket tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza. Munkájában kielégítő önállóságot mutat, mondanivalóját korához mért fejlettséggel helyesen képes megfogalmazni és előadni.

Közepes (3) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbírált tanulmányi időszak teljes tantervi anyagának alapvető ismeretanyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkájában kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni. Kifejezőképessége nem hibátlan, de elfogadható.

Elégséges (2) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki az elbírált tanulmányi időszak teljes tantervi anyagának alapvető ismereteit kezdetlegesen sajátította el, mechanizmusbeli hibái is hátráltatják azok biztos alkalmazását, még a tanár segítségével is. Elképzelései a tananyag tartalmát illetően nagyon minimálisak és folyamatos ellenőrzésre szorulnak.

Elégtelen (1) osztályzatot érdemel az a tanuló, aki a tanterv anyagának még az alapvető részeiben is olyan tájékozatlan, hogy a felmerülő kérdések megoldására sem képes, fejlesztése nem lehetséges.

A tanuló szorgalmának értékelése és minősítése.

Példás (5) érdemjegyet érdemel az a tanuló, aki az elbírált időszak alatt a tantárgyához való viszonyában a legnagyobb odaadást tanúsította. Akinek – annak ellenére, hogy esetleg kevesebb adottsággal rendelkezik –szorgalma, kötelességtudása állandó, az útbaigazításokat hibátlanul betartva készül fel, illetve szerepel. A tanítási órákon – a szükséges eszközökkel – pontosan megjelenik, az iskolától kölcsönzött taneszközöket, jelmezeket rendben tartja, érdeklődését bővíti, közreműködésére az iskola mindenkor számíthat.

Jó (4) érdemjegyet érdemel az a tanuló, akinek fegyelme, rendszeretete, szorgalma és kötelességtudása komolyabb kifogás alá nem esik. Iskola tanulmányaiban lelkiismeretessége mellett komolyabb aktivitást nem mutat, útbaigazításokat betartja. Jó adottságai ellenére a tanulásba nem tud elmélyedni, nem különösebben érdeklődő, de az iskola vagyontárgyait rendben tartja, az órákon pontosan megjelenik, igazolatlan mulasztása nincs.

Változó (3) érdemjegyet érdemel az a tanuló, akinek fegyelme, rendszeretete, szorgalma és kötelességtudása ingadozó. Feladatok teljesítésében nem kitartó, végrehajtásban megbízhatatlan, rendezvények iránt nem érdeklődő. Gyakorlási időket nem tartja be, nem törekszik a hibák kijavítására, de igazolatlan mulasztása nincs. vagyontárgyakat rendben tartja, nem rongálja tudatosan.

Hanyag (2) érdemjegyet érdemel az a tanuló, akinek fegyelme, rendszeretete, szorgalma és kötelességtudása teljesen megbízhatatlan. Feladatokat nem teljesíti, felkészülése rendszertelen, iskolába járása pontatlan, igazolatlan óráinak száma meghaladja a hatot.

Követelmények az alapfok elvégzése után

Népi játék, néptánc: - A tanuló ismerje a tanult játékokat (legalább 30) és népdalokat (legalább 40), a tanult táncrendeket (legalább háromból magabiztosan improvizáljon).

- Legyen képes a technikai gyakorlatokat és a különböző táncokat biztosan végrehajtani, összekötni, ritmusképleteket visszatapsolni, táncnyelv béli fogalmakkal tisztába lenni.

Folklórismeret: - a tanuló ismerje a folklór, mint történelmi hagyomány sajátosságait. --Az egyes jeles napok időpontját, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét. -- A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, világképének legfőbb elemeit, a hozzájuk fűződő mondákat. -- A hiedelemvilág főbb szereplőit, funkciójukat.

- Legyen képes felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését, a népszokások idejét és rítusrendjét. – Előadni népdalokat, rítusénekeket és szokásszövegeket.

Követelmények a továbbképző elvégzése után

Néptánc: - A tanuló ismerje a tanult táncrendeket, azok zenéjét és népdalait (min. 100)

- Legyen képes a tanult táncokat és technikai gyakorlatokat, színpadi koreográfiákat biztosan végrehajtani, összekötni.

Folklórismeret: - A tanuló ismerje a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit. A magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történelmi momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit.

- Legyen képes rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában. – Önálló véleménynyilvánításra a látott művekről.

Tánc történet: - A tanuló ismerje a táncművészet kimagasló alpműveit, a nagy egyéniségek munkásságát (megkülönböztetett figyelemmel a hazai alkotókra), az egyetemes és nemzeti tánc történelmi folyamatokat.

- Legyen képes elemezni a táncművészet különböző stílusait, a táncművészetek iránti érdeklődésre, a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Békéscsaba, 2004. augusztus 14.

Tartalomjegyzék

I. Az iskola nevelési programja	02
Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	02
A néptánc, népzene oktatásának cél- és feladatrendszere	04
Szakmai, iskolavezetési, stratégiai kérdés a nyitott iskolamodell	05
Egyén és közösség. A személyiség,- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.	06
Egyéni fejlesztés a közösségben	07
Cél,- feladat,- normarendszer	09
Együttes, közös élmény	10
A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	11
Felzárkóztatást segítő programok	12
A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	13
Tankönyvek	13
Az oktatást segítő anyagok	14
Taneszközök	14
A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	15
II. Az iskola helyi tanterve	17
1. A néptánc tanszak általános fejlesztési követelményei	17
Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, a tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag	17
Tantárgyak	18
Főtárgy	18
Kötelező tantárgyak	19
Választható tantárgyak	19
Óraterv	20
Előírt tananyag és követelmény	20
Előképző	20
Követelmények az előképző elvégzése után	21

Alapfok 1-2. évfolyam	22
3-4. évfolyam	23
5-6. évfolyam	24
Követelmények az alapfok elvégzése után	25
Továbbképző 1-4. évfolyam	26
Követelmények a továbbképző elvégzése után	27
2. A népzene tanszak, a zeneoktatás fejlesztési követelményei, feladatai	28
A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, a tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag	29
Tantárgyak	29
Óraterv	30
Előírt tananyag és követelmény	30
Zenei előképző	30
Népi hegedű	31
Népi brácsa	33
Népi bőgő	35
Népi furulya	37
Duda	37
Citera	39
Népi ének	39
Kötelező tantárgyak	41
Szolfézs/népzenei ismeretek	41
További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után.	44
Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.	45
Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.	46
Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formái.	46
A tanulmányi eredmények elbírálásának elvei.	47
A tanuló szorgalmának értékelése és minősítése.	48
Követelmények az alapfok elvégzése után.	52
Követelmények a továbbképző elvégzése után.	52

Az iskola 2011 szeptemberétől bevezetésre kerülő helyi tanterve

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei táncgyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremtí az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése

A hagyományos népi játékmód ismerete

Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez

A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása

A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése

Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés

Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés

A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése

A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése

A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége

Az önálló döntéshozatal képessége

Kezdeményezőkézség, egyéni feladat– és szerepvállalás

A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása

A csoportnorma kialakítása

A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése

A közösségi szemlélet kialakítása

A környezet megóvásának fontossága

Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése

Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása

Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések

A ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége

A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása

A hatékony önálló tanulásra nevelés

Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is

A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálnak legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Néptánc

Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

Néptánc

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfelelt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékörmögélése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése

Az alapvető mozdulattípusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes löktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados löktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérező képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy

felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játék bátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lüktetés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidőzésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenghangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
- A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományőrzés: a saját tánc régió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőlkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
- A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös tánci közül választott tánc elmélyítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztszámok, cigányszámok, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyománnyát is

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugróást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlekezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A Dunai–dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése

- A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
 - A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
 - A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
 - Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: az ismert táncanyagból
- Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus
- Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok
- Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományőrzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlekezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőlkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dúvó és az esztam kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncjaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlekezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgálzatok választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

- Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
- Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, táncához való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismételése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnoták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az adatközlők megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészekben
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló tánc szerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A tánc tétel funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása

- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadasmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése

A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadasmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábőrészeken
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A tánc tétel funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein

- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncchagyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncchagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes tánc-tételek funkciójának megismertetése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlekezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadasmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát-medence táncai, tánc kultúrája

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban

A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek megszilárdításához nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék- és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósító praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékkalmai (libalegeltetés, kalákmunkák)
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék- és táncalkalmain

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmai jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék- és táncalkalmi

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pütkösdí királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmi

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi- és új stílusú táncretegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncreteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncgyomány, lánc- és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgató páros táncok

- Reneszánsz táncgyomány, forgós–forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncreteg jellemzői
- A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármás csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncretegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklóiban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll

– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncreteg táncművelei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése

– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
 1 db tábla vagy flipchart
 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
 Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
 A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
 Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
 Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra

A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok

A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája

A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében

A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”

A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A tánc ház–mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncgyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A tánc házmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc ház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc ház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgalom

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

Hazánk jeles alkotói és műveik

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
- Az összefüggések ismerete
- A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok

Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer–együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok**1. évfolyam****Fejlesztési feladatok**

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos megszólaltatása

Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

A dudaritmus

A kanásztánc ritmus

5–6 hangterjedelmű dallamok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása

Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja

Népi hangszerek: duda

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es zenei lüktetés

A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása

Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es lüktetés

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

A giusto előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő

A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód

Az esztam és dúvó kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
- A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsozor szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A periódus, zárlat, félzárlat

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A szinkópa

Az aszimmetrikus zenei lüktetés

Az 5/8-os lüktetésrend

A periódus, a pontszerkezet

A parlando, rubato és a giusto előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A „jaj–nóták” jellemzői

Az aszimmetrikus lüktetés

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások

Az periódus és a tánc összefüggései

A sánta dúvő kíséret

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása

A tanuló legyen képes a „jaj–nóták” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánctípus és kíséretmódok felismerésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatás készség szintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

A siratók és keservek jellemzői

Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása

A tanult éneklési technikák gyakorlása

Hangszerfelismerés

Tánczene felismerés (tájegység, típus)

Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer-együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj-nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját

A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották

Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS-OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései

A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció-állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzet típusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása

Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása

Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben

A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Kézikönyvek, lexikonok

Békéscsaba, 2011. május 10.